

UTSIRA I EIT NØTTESKALL

Ligg i Nordsjøen 18 km fra fastlandet utanfor Haugesund

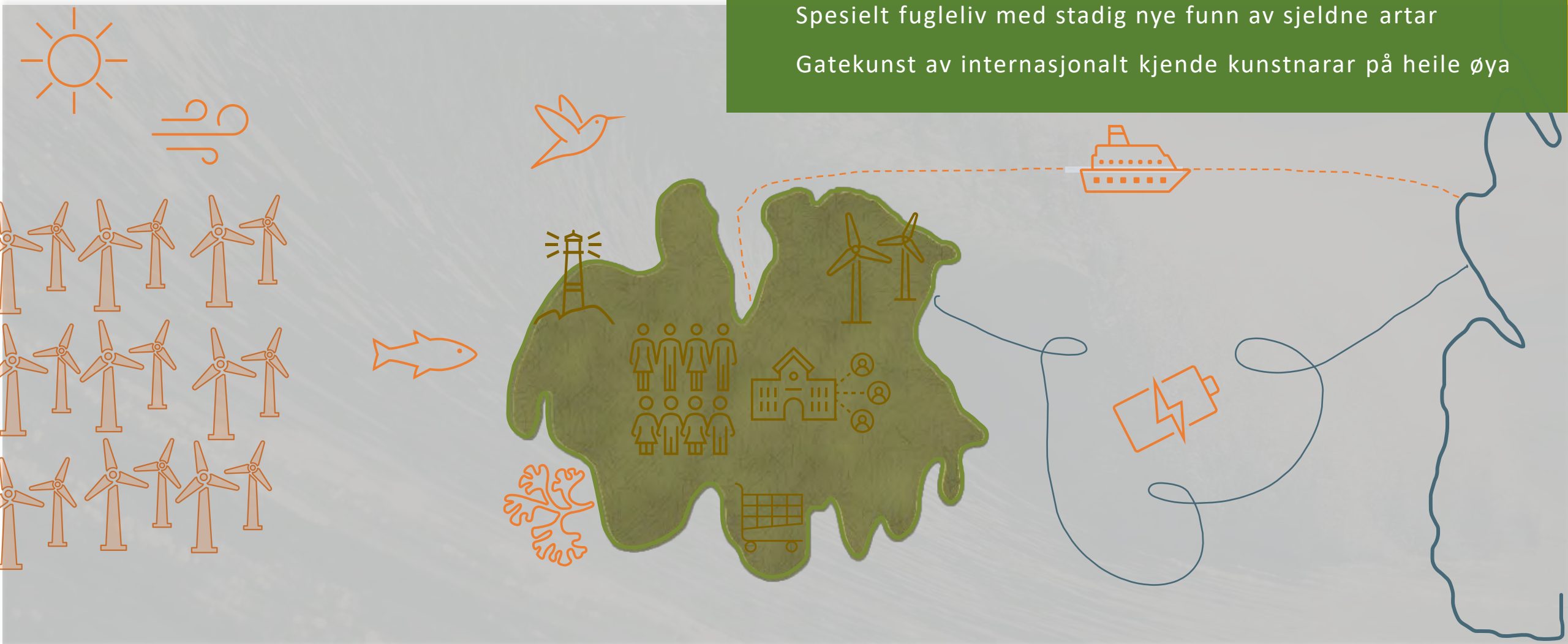
Norges minste kommune i tal innbyggjarar (>200)

Europas første kvinnelege ordfører (1926): Åsa Helgesen

Verdens første anlegg med vindkraft/hydrogen (2003)

Spesielt fugleliv med stadig nye funn av sjeldne artar

Gatekunst av internasjonalt kjende kunstnarar på heile øya

DET ER SIKKERT AT FRAMTIDA ER USIKKER OGSÅ PÅ UTSIRA

KVA KAN SKJE?

- meir usikkert vær
- meir usikker verden
- havnivåstigning – 7 meter ?
- invasive arter/virus/bakterier
- endra ferdsel til sjøs
- naturtap

HVA GJER ME

- bygger solid
- gjør oss mindre sårbare
- mikrogrid, kaiutvikling,
- øver endringsdyktighet

VÅRE VARSEL

- tørke
- stormflo og værskaade
- langvarig frost
- nye arter av trekkfugl
- Utsira Nord – nye muligheter

PRIORITERING

- vatn, mat, straum, solid ny utsleppsfri rutebåt,
- oppretthalde håndverkere lokal mm
- Tilrettelegge for ny blå/grønnæring

KVA KAN UTSIRA GJERE?

DRIVE DEN VESLE KOMMUNEN VÅR GODT !

- Barnehage/skule; klimaomstilling og framtidshåp
- Jordvern og ny lokal matproduksjon
- Omstillingsberedskap
- Reparere, gjenbruke og bygge trygt nytt
- Redusere forbruk
- Samarbeide for å nå måla – næringsliv, FoU , lokalt, regionalt, nasjonalt og internasjonalt
- Naturovervaking, NiN Kartlegging

BIDRA TIL KLIMAOMSTILLING I VERDA !

- Satellitt som målar havnivåstigning
- Svært lange seriar med meterologiske data
- Lange seriar med måling i sjø av vasskvalitet
- Norsk pilot på flytende havvind–Utsira Nord
- Testområde/pilotområde ny teknologi hav
- Verdens beste studie-case / feltarbeidsplass
- Overvåking trekkfugl og sjøfugl
- Mikrogrid – sjølvforsynt energi
- Mikromøteplass for berekraft

Utsira – et levende testsenter

Komplett mikrosamfunn

Fagnes oversikt over ulike energimuligheter på Utsira

prøv hos oss !

Kilde: Fagne AS

Foto: Eirik Hustvedt

Pilot radio, vind-hydrogen mm

- Kom og test !

Hydrogenvegen

71 - 73

Lokale energimuligheter

Rapport fra en casestudie av energi-initiativ på Utsira

Et prosjekt tilknyttet Include - Senter for sosialt inkluderende energiomstilling

Forskningsspørsmål

- 1. Hva er de viktigste driverne og barrierene for lokalt forankrede energiløsninger på Utsira?
- 2. Hvilke utfordringer og muligheter for lokal verdiskapning og forankring møter Utsira i forbindelse med Norges satsning på havvind gjennom åpningen av Utsira Nord?
- 3. Hvilken betydning har Utsira kommune hatt i utviklingen av samarbeidet for et lokalt energisamfunn på Utsira?

Hvorfor Utsira?

- Verdens første vind til hydrogen anlegg med kobling til husstander: 2004-2010
- To gjenværende vindmøller fra anlegget er en viktig del av Utsiras historie: nå eid av Solvind AS
- Solvind har søkt om å erstatte de to nåværende vindmøllene med tre nye
- Havvindfeltet Utsira Nord blir et foregangsprosjekt for flytende havvind i Norge
- Motto i næringsplan: «Utsira gir energi»
- Nye energiløsninger også en viktig del av nullutslippsmål for kommunen

Solvind Utsira

Med streetart...

Utsira Nord

- Stort felt for flytende havvind (opptil 1500 MW)
- Mange interessenter, flere internasjonale selskap
- Hvordan skal Utsira kompenseres?
- Kommunen får sentral oppgave i høringsinnspill om havvind – ingen direkte bestemmelsesrett knytta til Utsira Nord, men bruker høringsrunder aktivt
 - Hvor skal TRAFOen til Utsira Nord ligge?
 - Servicebase for havturbineene på Utsira?
- Bieffekt: Lokale næringsdrivende kan kjenne seg ignorert hvis egne ideer ikke får gjennomslag

Mellom Utsira Nord og Solvind 2

- Ikke alle er like enige i at Utsira trenger nye møller på land (Solvind 2) når Utsira Nord planlegges på andre siden av øya
- Men: Hva kommer Utsira til å sitte igjen med?
 - Hvordan sikre at Utsira tar alle mulighetene som kommer?
- Kommunen har bedt NVE gjenoppta (og oppdatere) konsesjonssøknaden for Solvind 2 - Samtidig: 13 innbyggere signerte et «innbyggerinitiativ» med forespørsel om ny behandling av Solvind 2 i kommunestyret
- Kapasiteten i eksisterende sjøkabel til øya er også en flaskehals for Solvinds nye møller (overskuddskraft må kunne eksporteres ut fra øya)

Andre tilknyttede aktiviteter

- Katapult testsenter: «Stiller hele øya til disposisjon» som *living lab* (levende testsenter)
- Elektrifisering av ferja MS Utsira: store klimagassutslipp fra drift
- MOWI har konsesjonssøknad for havoppdrettsanlegg ved øya
- Norwegian Mountain Salmon utviklar gjennomstrømmingsanlegg på Utsira
- Utsira trenger mer kraft for å realisere slike muligheter

Kort oppsummering: kommunal balansegang

- Geografien er i utgangspunktet en barriere for energisikkerhet og bygging av det lokale strømnettet på Utsira. Samtidig er det nettopp øy-geografien som gjør Utsira til et særlig interessant sted for testing og utvikling av nye nettløsninger, på grunn av det begrensede koblingen til det regionale strømnettet.
- Utsira kommune spiller en nøkkelrolle når det gjelder å komme i kontakt med aktører som kan spille på lokalsamfunnets styrker, heller enn å fokusere på begrensninger.
- Samtidig er ikke en imøtekommende holdning det samme som å akseptere alle forslag og initiativ. Utsira har et sterkt begrenset landareal, og enhver bruk av areal må være gjenstand for grundige og nøkterne vurderinger.
- GRØNN-GRØNN konflikter hele veien hele tiden (May sin kommentar)

Kort oppsummering: nettselskapenes rolle

- Å legge opp til samarbeid mellom kommunen og det lokale nettselskapet er et nyttig utgangspunkt for kommuner til å skape drivkraft bak en lokal energiomstilling. En anbefaling til kommuner er derfor å være proaktive og ta kontakt med sitt lokale nettselskap for å utforske felles muligheter og interesser – *det er ofte vanskelig å etablere god kontakt*
- Å jobbe for nye energiløsninger lokalt kan skape en vinn-vinnsituasjon for nettselskap og lokalsamfunn. Fagne har søkt på FoU-midler og andre støtteordninger som kommunen ikke har tilgang til. Fagne får dermed økt sin kompetanse på nye nettløsninger og Utsira kommune har på sin side stilt areal og betydelige midler til disposisjon for utvikling av et mikronett med solceller
- Samtidig er det behov for nasjonale retningslinjer for hvilken rolle nettselskap og kommuner kan ta i en slik prosess om man ønsker en oppskalering av lokalt forankrede energiløsninger: i form av en veileder for fornybare energisamfunn, og/eller juridiske definisjoner knyttet til denne type organisasjonsformer som definerer rettigheter og plikter (se også Standal og Ytreberg mfl. 2022).

Kort oppsummering: Havvind og lokale interesser

- Utsira Nord blir et foregangsprosjekt og et framtidig utgangspunkt for regulering av nye havvindfelt og kompensering for berørte lokalsamfunn.
- Det er heldig at dette skjer ved nettopp Utsira: en kommune som er veldig bevisst på sine behov. Slik er man sikret grundige politiske innspill «nedenfra»
- Men: å legge til rette for store næringsaktører kan også gjøre det mer utfordrende å sikre at fastboende opplever sine (nærings)initiativer som tilstrekkelig ivaretatt.
- Kombinasjonen av landvind og havvind på/ved Utsira har også vist seg å gi utfordringer knyttet til lokal forankring. Enkelte Sirabuer stiller seg tvilende til hvorvidt det er nødvendig å bygge ut *både* landvind og havvind.

PROSJEKTER MED NATURKRISE OG KLIMAOMSTILLING I UTSIRA

- Berekraftige energiløysingar
- Lokal smartgrid
- Elektrifisering av Rutebåten

- Utsira Nord
- Stadsuavhengige arbeidsplasser
- Samarbeid akademia

- Tettstadsutvikling
- Revisjon av kommuneplanen
- Styrka leidningsnett

- Krise- og reservevaaaasløsning
- Kulturminneplan
- Naturmangfaldsplan

TA KONTAKT MED OSS

May Britt Jensen

+ 47 46934768

may.britt.jensen@utsira.kommune.no

<https://www.utsira.kommune.no/>

**ALLE FOTOGRAFIER TATT AV
ATLE GRIMSBY**

NYTTIGE LENKER

UTSIRA KOMMUNE

<https://www.utsira.kommune.no/>

SMARTE UTSIRA

<https://www.utsira.no/>

RUTEPLAN

<https://rutebaatenutsira.no/ruteplan/>

KYSTBUSS

<https://www.norway.no/ruter/kystbussen/#/>